

บทบาทกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ

The role of the Ministry of Education and the development of the quality of education

บุญมา แพ่งศรีสาร

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

smingnakornin@gmail.com

บทคัดย่อ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรัฐที่กำกับดูแลการศึกษาของชาติเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งหมดโดยการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการต่างๆ เข้ามาควบคุมการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา การฝึกหัดครูการศึกษาสงเคราะห์ การศึกษาพิเศษ การศึกษาผู้ใหญ่ และการส่งเสริมโรงเรียนเอกชน และการศึกษาประชาชนในด้านต่าง ๆ ให้มีความรู้คู่คุณธรรมอย่างมีคุณภาพ ทัวถึงและเสมอภาคสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไม่ว่าจะอาศัยอยู่เขตเมืองหรือเขตชนบทที่สามารถรองรับการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 อันเป็นไปตามกรอบวิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดไว้ซึ่งมีบทบาทหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1.การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทเทียบเท่าระดับสากล 2. เสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 3. ผลิต พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคน 4.การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และนวัตกรรม และ5.เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

คำสำคัญ: กระทรวงศึกษาธิการ. การพัฒนาคุณภาพ. การศึกษาของชาติ.

Abstracts

The Ministry of Education is a governmental agency that oversees national education for all people's quality development by setting policies and action plans. The curriculum is based on primary education. secondary education. vocational education. teacher training. social welfare. Special Education Adult education And promoting private schools. And public education in different fields. To have the knowledge of moral quality. Accurate and equitable education can reduce educational disparities. whether living in urban or rural areas. which can support the development of the country according to the philosophy of sufficiency economy. In the 21st century. the vision of the Ministry of Education has been defined. It has four main roles: 1. Enhancing the quality and standards of all levels of education / international equivalents. 3. Produce. develop. and empower people. 4. Development of inventions. research and innovation. and 5. Enhancing the effectiveness of the governance system in accordance with good governance.

Keyword:. Ministry of Education. Quality Development. National Education

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559 จัดทำขึ้นภายใต้กรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559 และสอดคล้องเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนการศึกษาแห่งชาติ

ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2555-2559) ตลอดจนสภาพปัญหาจากการจัดและพัฒนาศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการในระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งพบว่ายังมีปัญหาที่จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาทั้งด้านการ
ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน ด้านคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน ด้านขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ตลอดจนสภาพการบริหาร
และจัดการศึกษาที่ยังต้องเพิ่มเติมในด้านประสิทธิภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555 :
1) แต่ถึงอย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการศึกษาไทยจะพยายามเข้าถึงความเป็นสากลและโลกาภิวัตน์ทาง
การศึกษาแต่ยังขาดศรัทธาอันแสดงออกทางจินตนาการต่ออุดมมุ่งหมายที่แท้จริงทางการศึกษา
คุณภาพทางการศึกษาที่ผ่านมายังไม่เหมาะสมกับบริบทพื้นฐานของสังคมไทย เพราะที่เห็นและถือเป็น
แนวปฏิบัติที่นั่น ส่วนมากจะอิงมาตรฐานของประเทศอื่น ทำให้การศึกษาไทยได้รับการแทรกแซงอย่าง
ยิ่ง ครูที่ดีของกระทรวงศึกษาธิการยังมีจำนวนไม่มากพอ เพราะ ครูบางคนไม่มีคุณสมบัติที่พึงามใน
การประกอบอาชีพนี้ ยังมีสถานะเพียงแค่ “คนผู้สอน” สังคมไทยยังมีบางส่วนที่ยังไม่เห็นคุณค่าของ
กระบวนการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา เพราะเท่าที่ผ่านมาได้มีการขาดส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ ใน
การช่วยวางแผนการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนที่ชัดเจนและถูกต้อง และ
ระบบการบริหารจัดการยังเป็นปัญหาต่อเนื่อง ขาดความคล่องตัวเพราะบางอย่างต้องอิงกับนโยบาย
ของรัฐบาลโดยภาพรวม (ธงชัย สมบูรณ์, มปป : 2-3)

จากสภาพปัญหาของการศึกษาภายในชาติทำให้รัฐบาลมีนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา โดย
ให้ประชากรมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันทั้งการศึกษาในระบบและ
นอกระบบ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง และมีนโยบายดำเนินงาน
ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน เพื่อพัฒนาประเทศตั้งแต่ระบบฐานราก ให้
พร้อมสำหรับการพัฒนาประเทศไปสู่ Thailand 4.0 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะ
ช่วยส่งเสริมการแก้ไขปัญหาและสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นให้มีศักยภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ อันจะ
สอดคล้องกับแนวทางประชารัฐ ที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มาร่วมกันทำงานเพื่อให้
ประเทศชาติ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สืบไป” เพราะฉะนั้น กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งมั่นที่จะ
ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ลดความเหลื่อมล้ำ ยกกระดับคุณภาพการศึกษาสร้างโอกาสให้คนไทยได้

เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้พลเมืองมีคุณภาพ มีความภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย สามารถเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ และมุ่งพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล (อิชยา กัปปา, [ออนไลน์], 20 ตุลาคม 2561)

กล่าวได้ว่า การศึกษาภายในชาติค่อยข้างมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างตั้งจากรากหญ้าไปจนถึงระบบการบริหารจัดการที่กำกับดูแลการศึกษาเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพ การศึกษาผ่านการมีส่วนร่วมของประชารัฐ ที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการสามารถเข้ามาดูแล กำกับนโยบายด้านการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้อง ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสการศึกษาอย่างเท่าเทียมให้มากที่สุดไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรืออาศัยอยู่ในเขตเมืองก็ตามก็จะสามารถสร้างคนในชาติให้สามารถสร้างความพร้อมเพื่อการแข่งขันในทุกๆ ด้านต่อไปอันเป็นบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการสำหรับการพัฒนาประเทศไปสู่ Thailand 4.0 ต่อไป

บทบาทและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

แม้ว่าวันเวลาผันผ่านไป กระทรวงศึกษาธิการ ยังต้องจำเป็นในการปฏิบัติภารกิจหลักต่อไป กล่าวคือการจัดการศึกษาการส่งเสริมการศึกษาให้ประชาชนของรัฐได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม รวมทั้งการสร้างความสะดวกของโอกาสทางการศึกษาด้วยนอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันยังส่งเสริมให้ทุกคนได้รับโอกาสศึกษาต่อตามศักยภาพและสมรรถนะของตนเองอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นกระทรวงศึกษาธิการยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่น องค์กรมหาชน และองค์กรของเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการทางการศึกษามากขึ้น การผลัดเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในบางยุคบางสมัยบางครั้งดูเหมือนเป็นรอยต่อที่ไม่ลงตัวเท่าใดนัก แต่ทั้งนี้ยังถือว่า กระทรวงเองยืนหยัดและมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของชาติให้มีความเจริญงอกงามไปอย่างไม่มีหยุดยั้ง (ธงชัย สมบูรณ์, มปป : 2-3)

กรอบวิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนดี มีความสุข มีภูมิคุ้มกันรู้เท่าทัน ในเวทีโลก” และมีพันธกิจหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1.ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสู่สากล 2.เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และ 3. พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยมีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555 : 13-26) ดังนี้

1. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาทุกระดับและประเภทให้มีคุณภาพและมาตรฐานได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

2. ผลิตและพัฒนาคุณภาพกำลังคนรองรับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ มุ่งผลิตและพัฒนาากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีวศึกษาที่มี คุณภาพมาตรฐาน มีสมรรถนะ มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและกำลังแรงงานรองรับการเข้าสู่สังคมและประชาคมอาเซียน

3. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทั้งด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ การให้บริการรักษาพยาบาลและเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเน้นการวิจัยและพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการพัฒนาการศึกษาและในเชิงพาณิชย์

4. ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเร่งขยายการเข้าถึงบริการการศึกษาอย่างทั่วถึงทั้งในเมืองและชนบททุกระดับ/ประเภท กระจายโอกาส

และสร้างความเป็นธรรมให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ให้ได้รับบริการทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนการพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศให้สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

5. พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งในแต่ละยุทธศาสตร์มีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานมุ่งปรับระบบบริหารจัดการและพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีความคล่องตัวในการบริหารงานการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการ สร้างความเข้มแข็งให้กับสำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภทให้มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ และมีความเข้มแข็งรองรับการกระจายอำนาจรวมทั้งปรับปรุงระบบการสนับสนุนการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษาและการสร้างภาคีเครือข่ายทางการบริหารจัดการศึกษา

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการจะต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วนในการจัดการแก้ไขปัญหาโดยเร็วที่สุด (กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, มปป. :12-13) ได้แก่

1. การปฏิรูปครู โดยดำเนินการปฏิรูปครูทั้งระบบ ได้แก่ ปรับระบบการบริหารงานบุคคล ตั้งแต่ กระบวนการผลิตครูการสรรหาและคัดเลือกให้ได้คนดีคนเก่ง และมีความเหมาะสมเพื่อบรรจุเป็นครู จัดระบบเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสมโดยปรับระบบฐานเงินเดือนและให้มีสวัสดิการหรือ ผลประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจ จะได้ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนอย่างเต็ม

2. การปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเร่งดำเนินการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา/คุณภาพผู้เรียนตกต่ำในกรณีเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการเรียนภาษาไทยมากขึ้น

3. การปฏิรูปการบริหารจัดการ โดยปรับปรุง/แก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการการศึกษา ปรับโครงสร้างและบทบาทการบริหารงานกระทรวงศึกษาธิการ กระจาย

อำนาจ การบริหารจัดการจากส่วนกลางสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่สามารถนำไปปฏิบัติ
อย่างความเป็น อิสระและคล่องตัวเพื่อเพิ่มความเป็นอิสระในการบริหารแก่เขตพื้นที่การศึกษาและ
สถานศึกษา

4. การปฏิรูปการกระจาย-เพิ่มโอกาสและคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียม โดยจัดให้มี
การพัฒนาาระบบการศึกษาทางไกลเพื่อเพิ่มคุณภาพและโอกาส กำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับทุก
สื่อ จัดรายการเพื่อการศึกษา ปรับระบบเงินอุดหนุนรายหัวทุกประเภททุกระดับให้เป็นธรรม ปรับ
ระบบการให้ ทุนการศึกษาแก่เด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส

5. ปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน โดยปรับหลักสูตร
อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประเทศ ในระดับอาชีวศึกษาควรเน้น
ภาคปฏิบัติ ในสถานประกอบการและให้ความสำคัญกับด้านคุณภาพมากกว่าปริมาณ เพิ่มระบบจูงใจ
และสร้างค่านิยม และภาพลักษณ์ที่ดีให้มีผู้เรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น ในระดับอุดมศึกษาควร
ปรับปรุงคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น

เพราะฉะนั้น บทบาท และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการย่อมส่งผลกระทบต่อประมาณของ
ชาติที่ลงทุนเพื่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นที่รองรับสภาพการแข่งขันตามศักยภาพใน
ทุกๆด้านอันเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมตั้งแต่ 2560-2579 อีกทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษา
ในชนบทให้ทัดเทียมกับคุณภาพของประชาชนในเขตเมืองใหญ่หรืออย่างน้อยที่จะสามารถลดช่องว่าง
ของศักยภาพให้แตกต่างกันน้อยที่สุดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของกลไกการศึกษาทั่วประเทศที่จำเป็น
จะต้องมีคุณภาพและมาตรฐาน ขยายโอกาสทางการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ
การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอันเป็นภารกิจตามบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการและเป็นความ
คาดหวังของประชาชนทั้งประเทศว่ากระทรวงศึกษาธิการจะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของชาติไปสู่ความหวังใหม่ตามโรดแมปไทยแลนด์ 4.0

ระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ใน กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ใน การสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบ เศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนา การศึกษาเพื่อ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของ ประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มี ทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดงานและการ พัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และ แรงกดดันภายในประเทศที่เป็น ปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผล กระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2560 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จัดระบบการศึกษาไว้ในหมวดที่ 3 ว่าด้วย ระบบการศึกษา ในมาตรา 15 การ จัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553) ดังนี้

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา ของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน
2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการ

สำเร็จ การศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ บุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่ง ความรู้อื่น ๆ

ในมาตรา 16 ระบุว่า การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงการศึกษาาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับมาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งในมาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ 1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อน เกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น 2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น 3) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด มาตรา 19 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือ หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่า ด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ

สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553)

กล่าวได้ว่า ระบบการศึกษาของชาติประกอบด้วย 3 ระบบใหญ่ ๆ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับการจัดการศึกษาต้องไม่น้อยกว่าสิบสองปี หากนับรวมในระดับอุดมด้วยจะเพิ่มไปอีก 4 ปี เป็น 16 ปี จำนวนนี้ไม่นับรวมก่อนการเข้าปรัญมวัย ซึ่งทำให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของชาติใช้เวลานานมากที่ยังไร้วิวัฒนาการแก้ไขปัญหหรือปฏิรูประบบการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นเพราะผู้ที่ปฏิรูปส่วนใหญ่มองถึงระบบการจัดการศึกษามากกว่าการมองไปที่ตัวปัญหาอย่างจริงจัง ซึ่งเมื่อเหตุและผลของมูลเหตุกับวิธีการไม่ตรงกันก็ยากที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเยาวชนไทยได้เช่นกัน

วิเคราะห์บทบาทกระทรวงศึกษธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ

บทบาทของกระทรวงศึกษธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติเป็นอีกความหวังหนึ่งของประชาชนในชาติที่อาจจะกำหนดทิศทางการแข่งขันกับต่างประเทศในโลกอนาคต ก็ขึ้นอยู่กับคณะบริหารระดับสูงทั้งหลายที่จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกลที่เห็นช่องทางการพัฒนาผนวกกับบทบาทการพัฒนาคนในชาติให้เกิดความเข้มแข็ง มีศักยภาพ และคุณภาพในการพัฒนาประเทศร่วมกันทั้งนี้การนั่งคิด นอนคิด ยืนคิดเพียงเฉพาะรัฐมนตรีและที่ปรึกษารัฐมนตรีคงจะไม่ได้ช่วยให้เกิดความฝันที่เป็นจริงได้ในเร็ววันแต่จะต้องร่วมคิดในเชิงวาระแห่งชาติที่เห็นภัยทางด้านการศึกษาของชาติจนสามารถสร้างคุณภาพการศึกษาให้รุดหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศอื่น ๆ ได้ เพราะฉะนั้น การพัฒนาบทบาทของกระทรวงศึกษธิการแม้ว่าอาจจะมิใช่คำตอบทั้งหมดแต่อย่างน้อยที่สุดกระทรวงศึกษธิการจะปิดความรับผิดชอบเรื่องคุณภาพของการศึกษาชาติไปไม่ได้จะมีคุณภาพต่ำหรือมีคุณภาพสูงก็ควรยอมรับโดยไม่มีข้อแม้แต่อย่างใดแต่ถึงอย่างไรก็ตาม หากการทำงานของบุคลากรกระทรวงศึกษธิการ และมีสมรรถนะอย่างเพียงคงจะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนา

คุณภาพการศึกษาของชาติให้ประสบผลสำเร็จได้โดยไม่ต้องสอดคล้องกับบทบาทหลัก 4 ด้าน ได้แก่

1. บทบาทการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทเทียบเท่าระดับสากล แน่แน่นอนว่าการเข้าไปกำหนดกรอบการพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาภายในประเทศที่มีจำนวนประชากรในวัยเรียนจำนวนมากอาจจะไม่ครอบคลุมทั้งหมดโดยเฉพาะสถานศึกษาในเขตชนบทที่ขาดทั้งงบประมาณ ขาดทั้งครู ขาดทั้งเทคโนโลยีสื่อการสอนในระดับสากลจึงเป็นการยากมากสำหรับการพัฒนาได้ทั้งหมด แต่ถึงอย่างไรก็ตามหากมองในเชิงของกลไกการถ่ายทอดและยกระดับการพัฒนาของผู้เรียนในเขตห่างไกลแล้วอาจจะต้องเพิ่มแรงจูงใจของผู้ที่ศรัทธาในการเป็นครูด้านภาษาให้มากยิ่งขึ้น เช่น การเพิ่มค่าตอบแทนเป็นสองเท่าให้กับครูที่ทำหน้าที่ในเขตชนบทตามความเหมาะสมรวมทั้งการจัดการสวัสดิการอื่นๆให้อย่างครบถ้วนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการอาจจะกำหนดเป็นนโยบายในการขยายผู้สอน และเพิ่มโอกาสให้กับผู้เรียนได้มีคุณภาพการเรียนตามมาตรฐานเทียบเท่ากับสถานศึกษาในเขตเมืองและเพิ่มศักยภาพไปสู่ระดับสากลขึ้นอยู่กับครูหรือผู้ที่ถ่ายทอดความรู้เหล่านี้

2. บทบาทการเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ความเท่าเทียมทางการศึกษาขึ้นอยู่กับการจัดการงบประมาณตามความจำเป็นของพื้นที่นั้นๆ ที่มองเด็ก เยาวชนด้อยโอกาส หรือผู้ที่ยากจนมาเป็นอันดับแรก หากรัฐบาลยังมองว่าสถานศึกษาที่มีผู้เรียนจำนวนมากจะต้องคอยดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดแต่ละเลยเด็กเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลก็เท่ากับว่าการบริการโอกาสทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการย่อมไม่เป็นตามบรรทัดฐานเดียวกันทั้งหมดและไม่เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ อีกทั้งการเพิ่มช่องทางการศึกษาให้กับประชาชนเพิ่มแสวงหาความรู้ได้เพิ่มเติม เช่น การมีนโยบายไวไฟฟรีทุกโรงเรียนไม่ว่าโรงเรียนนั้นจะอยู่ห่างไกลสักเพียงใดก็ตามย่อมต้องได้รับการจัดสรรทั้งหมดเพื่อลดช่องว่างการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาและกาประกอบอาชีพ

3. บทบาทการผลิต การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคนไม่ว่าจะเป็นระดับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่กำกับดูแลระบบการจัดการศึกษาทั้งระดับสูงสุด ระดับกลางสุดก็ควรมีศักยภาพให้มากที่สุดด้วยการจัดโครงการอบรมในหลายๆด้าน นอกจากนี้ ครูและบุคลากรที่ทำหน้าที่ทางด้าน

การศึกษาควรจะต้องพัฒนาตนเองให้มากที่สุดให้มีทักษะ ศักยภาพ และความสามารถในหลายๆด้านพร้อมๆกัน เช่น ด้านภาษา ด้านกีฬา ด้านตัวเลข ด้านสังคม ประเพณีวัฒนธรรม ด้านพฤติกรรม ด้านเทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจะต้องเล็งเห็นการขับเคลื่อนนโยบายการคัดเลือกคนเข้าทำงานที่มีคุณภาพเท่านั้น เมื่อเข้ามาแล้วควรกำกับดูแลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีให้มากที่สุดเพื่อการทุ่มเทร่างกาย แรงใจ และแรงสติปัญญาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ มีคุณภาพ และเป็นคนดีตามที่สังคมต้องการ หรืออย่างน้อยที่สุดต้องเห็นความสำคัญของผู้สร้างคนมาก่อนเสมอ ซึ่งเชื่อแน่ว่าหากกระทรวงศึกษาธิการดูแลผู้ที่หน้าที่ในการสอนเป็นอย่างดีบุคคลเหล่านี้จะดูแลเด็กเยาวชนเป็นอย่างดีด้วยเช่นกัน นอกจากการสร้างครูและผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนให้เป็นคนเก่งแล้วยังต้องมองถึงความเพียงพอของจำนวนผู้ทำหน้าที่ในพื้นที่นั้นๆอีกด้วยไม่ให้มีภาระงานที่มากเกินไป การให้ลดทอนความเครียดในเรื่องต่างๆ เป็นต้น เพราะหากสิ่งเหล่านี้รบกวนก็จะทำให้การเสริมสร้างคุณภาพของประชาชนมีศักยภาพลดลงไปด้วย

4. บทบาทการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และนวัตกรรม โดยเฉพาะการกำกับดูแลและการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ให้เข้มข้นเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นแน่ว่า การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และนวัตกรรม มิใช่เฉพาะตัววัตถุเพียงเท่านั้นที่มุ่งเป้าหมายให้เกิดขึ้นในอีกไม่กี่ปีแต่สิ่งดังกล่าวอาจจะต้องมองถึงนวัตกรรมทางสังคมที่มองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่ฝังานของชนชาติไทยด้วย หากกระทรวงศึกษาธิการไปสู่กิจกรรมสร้างวัตถุอย่างเดียวก็น่าจะเป็นการจัดการศึกษาที่ผิดพลาดอย่างที่พระพุทธทาสกล่าวไว้ว่า “การศึกษาหมางด้าน” ซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาที่พาประชาชนให้เกิดความทุกข์ในการระดับยากที่จะแก้ไขในเชิงจิตสำนึกรับผิดชอบชั่วดีของคนในชาติเพิ่มมากขึ้น เพราะจิตใจของมนุษย์หากผูกติดกับวัตถุมากเกินไปจะทำให้ขาดการพิจารณาความถูกต้องในทุกๆเรื่องซึ่งนำไปสู่ความผิดพลาดในการปฏิบัติตนตามกรอบของผลเมืองที่ดีได้ เพราะฉะนั้น กระทรวงศึกษาธิการจะต้องเตรียมความพร้อมให้ได้ใน 2 เรื่องใหญ่ให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิตของประชาชนและการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และนวัตกรรมให้กับประเทศไปพร้อมๆกัน

5. บทบาทการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการสร้างกลไกการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกรอบของคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งหมดแต่

กระนั้นการกำกับดูแลที่มีหน่วยงานภายในอาจจะไม่ใช่คำตอบมากนักเพราะส่วนมากหากใช้องค์กรภายในกำกับดูแลจะทำให้กลไกต่างๆเกิดความอ่อนแอลงไปมาก แต่หากกระทรวงศึกษาธิการมองถึงหน่วยงานภายนอกให้เข้ามาตรวจสอบ กำกับดูแลคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรจะทำให้เห็นข้อบกพร่องของการบริหารที่ไม่เป็นไปตามกรอบของธรรมาภิบาลอย่างชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้การขยายระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลให้เป็นวาระเร่งด่วนของสังคมก็ยิ่งเพิ่มช่องทางการตรวจสอบคุณภาพการบริหารจากสังคมได้มากยิ่งขึ้นที่ช่วยให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่นั้นๆ ได้อย่างครอบคลุมเพราะการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาดูเรื่องการบริหารสถานศึกษาว่าเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลหรือไม่จะส่งผลต่อผู้บริหารสถานศึกษานั้นๆโดยตรง หากไร้ศักยภาพหรือไร้สมรรถนะในการบริหารจัดการก็ควรได้รับการพิจารณาและเปิดโอกาสให้ผู้มีธรรมาภิบาลหรือศักยภาพได้เข้ามาทำหน้าที่การบริหารจัดการต่อไปได้ ซึ่งมีใช้ระบบเก่าดังที่เป็นมาตลอดหลายสิบปีเพราะไม่ได้ช่วยคุณภาพการบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่หากมีประสิทธิภาพดีอยู่แล้วก็ควรได้รับสิทธิบางประการด้วยเช่นกัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

วิกฤติการศึกษาของชาติในปัจจุบันอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สู้ดีมากนักทำให้วงการและสถาบันทางการศึกษาทั้งหลายต่างก็ออกมาเสนอแนะแนวทางการดำเนินกิจกรรมการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องในหลากหลายมิติที่แตกต่างกันออกไปตามความเชี่ยวชาญของนักวิชาการทางด้านการศึกษาทั่วประเทศซึ่งถือว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับการศึกษาของชาติที่มีผู้ที่เป็นห่วงการศึกษาที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีพลังในการแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการปฏิรูประบบการจัดการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอีกด้วย แต่กระนั้น ในความหลากหลายแนวทางที่ขึ้นอยู่กับรัฐบาลจะกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไปในทิศทางใดก็ย่อมมีโอกาสในการพิสูจน์ความพร้อมของศักยภาพของผู้บริหารประเทศนั้นๆต่อไป ซึ่งการกำหนดการจัดการศึกษาภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีหรือไทยแลนด์ 4.0 อาจจะเป็นคำตอบของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติหรือไม่ก็ต้องขับเคลื่อนกันไปให้เห็นทิศทางที่ชัดเจนเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในชาติทั้งหมด

บทบาทกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติจะประกอบด้วยภาระกิจตามบทบาทหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1.การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทเทียบเท่าระดับสากล 2. เสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 3. ผลិត พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคน 4.การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์งานวิจัย และนวัตกรรม และ5.เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งทั้ง 4 ด้านที่กล่าวย่อมาเป็นกลไกหลักของกระทรวงศึกษาธิการว่าจะสามารถขับเคลื่อนให้เป็นที่ไปตามความคาดหวังของประชาชนได้มากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับศักยภาพและความสามารถของผู้บริหารกระทรวง หากไร้ซึ่งศักยภาพและไร้ความสามารถในการปฏิรูประบบการจัดการศึกษาก็ถือว่าประเทศชาติขาดทุนในการแข่งขันกับต่างประเทศที่อาจจะรอคอยไปอีก 10 ปีเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป แต่หากผู้บริหารระดับสูงมีประสิทธิภาพเชิงการบริหารจัดการศึกษาภายในชาติก็อาจจะเป็นมิติและโอกาสให้กับประชาชนได้เปิดโลกทัศน์ที่กว้างไกลพร้อมกับความหวังใหม่ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเพราะประชาชนจะมีศักยภาพที่ตอบสนองต่อความต้องการตามยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

References

- กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (มปป). **ปฏิรูปการศึกษาปฏิรูปประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ธงชัย สมบูรณ์. (มปป). **บทบาทของกระทรวงศึกษาธิการ : ตำนานการศึกษาวินเวลาที่ผันผ่าน**. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ดพ.ศ. 2555-2559**. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 – 2579**. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อิชยา กัปปา. 126 ปี กระทรวงศึกษาธิการ พร้อมพัฒนาประเทศไปสู่ Thailand 4.0 อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <https://gnews.apps.go.th/news?news=16801> [วันที่ 20 ตุลาคม 2561].